

ИМС
ИСТОРИЈСКИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ

Русија и Србија

Историја духовних веза од XIV до XIX века

Россия и Сербия

История духовных связей. XIV-XIX вв.

Изложба се одржава у оквиру Дана руске културе у Србији.

Министарство културе Руске Федерације
Министерство культуры Российской Федерации
Министарство културе Републике Србије
Министерство культуры Республики Сербия

Република Србија
Министарство културе и информисања

Федеральное
архивное
агентство
www.archives.ru

ГАРФ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
АРХИВ РОССИЙСКОЙ
ФЕДЕРАЦИИ

ИМС
ИСТОРИЈСКИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ

Федерална архивска агенција
Федеральное архивное агентство
Државни архив Руске Федерације (ГАРФ)
Государственный архив Российской Федерации (ГАРФ)
Руски државни архив старих списка (РГАДА)
Российского государственного архива древних актов (РГАДА)
Државни историјски музеј (ГИМ)
Государственного исторического музея (ГИМ)
Историјски музеј Србије
Исторический музей Сербии

Иконица Јована Богослова у шкрињи

Балкан, Србија (?) XVI в. (иконица). Русија (?) XVIII в. (шкриња)
Сребро 875°, емајл; позлата, гравирање, монтирање, ливење

Образок Иоанна Богослова

Балканы, Сербия (?) (XVI в.), Россия (?) (XVIII в.). XVI в. - образок;
вторая половина XVIII в. - ковчег
Серебро, эмаль; золочение, резьба

Изложба је реализована уз подршку Министарства културе и информисања Републике Србије

Издавач
Историјски музеј Србије
За издавача
Душица Бојић

Руководитель проекта
Сергей Мироненко (директор ГА РФ)
Куратор выставки
Наталья Болотина (РГАДА)
Координатор проекта
Марина Сидорова (ГА РФ)
Архитектор выставки
Армен Саргсян (ГА РФ)

В подготовке выставки принимали участие
Министерство культуры Российской Федерации
Департамент международного сотрудничества
Государственный архив Российской Федерации (ГА РФ)
Сергей Мироненко (директор)
Елена Анискина
Анна Сидорова
Ирина Засыпкина

Российский государственный архив древних актов (РГАДА)
Михаил Рыженков (директор)
Евгения Лыкова
Андрей Булычев
Вадим Кадик
Геннадий Якушкин

Государственный исторический музей (ГИМ)
Алексей Левыкин (директор)
Тамара Игумнова
Людмила Маслова
Оператор выставки
ООО «ЭкспоАртСервис»
Максим Петрунин (генеральный директор)
Владимир Жирохов

Исторический музей Сербии
Душица Боич (и.о.директора)

Перевод на сербский и русский языки
Верица Миленкович

Дизайн и допечатная подготовка
Изабела Мартинов Томович

Печать
Типографик плус, Београд

Тираж
600

Руководилац пројекта
Сређан Мироњенко (директор)
Кустос изложбе
Наталија Болотина (РГАДА)
Координатор пројекта
Марина Сидорова (ГА РФ)
Архитекта изложбе
Армен Саргасјан (ГА РФ)

У припреми изложбе учествовали:
Министарство културе Руске Федерације
Департман за међународну сарадњу
Државни архив Руске Федерације (ГА РФ)
Сређан Мироненко (директор)
Јелена Анискина
Ана Сидорова
Ирина Засипкина

Руски државни архив старих списка (РГАДА)
Михаил Риженков (директор)
Јевгенија Ликова
Андреј Буличев
Вадим Кадик
Генадиј Јакушкин

Државни историјски музеј (ГИМ)
Алексеј Левикин (директор)
Тамара Игумнова
Људмила Маслова
Оператор изложбе
ООО «ЭкспоАртСервис»
Максим Петруњин (генерални директор)
Владимир Жирохов

Историјски музеј Србије
Душица Бојић (в.д. директора)
Превод на српски и руски језик
Верица Миленковић

Дизајн и припрема за штампу
Изабела Мартинов Томовић

Штампа
Типографик плус, Београд

Тираж
600

Русија и Србија

Историја духовних веза од XIV до XIX века

История духовных связей. XIV-XIX вв.
Россия и Сербия

Београд, 2014

**Русија и Србија.
Историја духовних веза. XIV-XIX в.**

Духовно јединство руског и српског народа својим коренима сеже у далеку прошлост. Оно се темељи на заједничкој православној вери, истим светињама које су поштовали, сродним језицима. Српске богослужбене књиге су почеле да се појављују у Русији у XIV в., а руски книгодисци су правили њихове преписе које су користили у манастирима и које су служиле као основа за духовни препород житеља руских кнезевина.

Међу најавторитетније делатнике православне цркве убрајају се Кипријан (око 1330-1406), пореклом Србин или Бугарин, 1389-1406 године. Митрополит Кијевски и целе Русије. Светац је много допринео збијању руских кнезевина око новог политичког центра – Москве. Значајан утицај на руску књижевну и посредно на ликовну културу изршио је писац XV в. Пахомије Логофет (Србин), аутор житија најпоштованијих руских светих преподобних Сергија Радонежшког, Варлама Хутинског, Кирила Белозерског, светитеља Алексија Московског, Стефана Пермског, Јована и Мојсија архиепископа Новгородских.

Почетак дипломатских односа Русије и Српских земаља сеже у 1509 годину, када су у Москву код великог кнеза Василија III Ивановича стigli представници српских манастира. Падом Константинопоља 1453. године православни свет је лишен свог духовног центра, а балкански народи су покровитељство, заштиту и помоћ ради очувања своје историје, културе и вере тражили

**Россия и Сербия.
История духовных связей. XIV-XIX вв.**

Духовное единство русского и сербского народов своими корнями уходит в далёкое прошлое. В его основе – общая православная вера, равно почитаемые святыни, родственные языки. Сербские богослужебные книги стали появляться на Руси в XIV в., и русские книгодисци делали с них списки, которые использовались в монастырях и служили основой для духовного возрождения населения русских княжеств.

К числу наиболее авторитетных деятелей православной церкви относится Киприан (ок. 1330-1406), по происхождению серб или болгарин, в 1389-1406 гг. Митрополит Киевский и Всея Руси. Святитель много способствовал сплочению русских княжеств вокруг нового политического центра – Москвы. Значительное влияние на русскую книжную и, опосредованно, на изобразительную культуру оказал писатель XV в. Пахомий Логофет (Серб), автор житий самых чтимых русских святых преподобных Сергия Радонежского, Варлаама Хутынского, Кирилла Белозерского, святителей Алексия Московского, Стефана Пермского, Иоанна и Моисея архиепископов Новгородских.

Начало дипломатических отношений России и Сербских земель относится к 1509 г., когда в Москву к великому князю Василию III Ивановичу приехали представители сербских монастырей. С падением Константинополя в 1453 г. православный мир лишился своего духовного центра, и балканские народы искали покровительства, защиты и по-

од једине независне православне државе – Московске Русије.

Благо РГАДА представљају живописно обликоване грамате, састављене у име српских јерарха руским царевима. У њима се говорило о тужном положају хришћанских цркава и манастира у Српским земљама под турском владавином и била је садржана нада у помоћ Москве – ослонца православља у свету.

У XVI-XVIII в. српска духовна лица су долазила у Русију са даровима драгоценним за сваког православног човека – моштима светаца, црквеним утваром и богослужбеним книгама, које су приносили царевима и патријарсима. Дела иконописа и примењене уметности из Србије, која су се налазила у Русији вековима, такође су извршили утицај на руску културу. Они, поред свега осталог, одражавају политичке и културне везе између наших земаља и активни процес пресељавања светиња по православном Истоку у Средњем веку и у Новом добу.

Пријеме српских богослова у Московскому Кремљу увек су карактерисале свечаности и добочинства за подршку српских манастира који су страдали од сталног угњетавања турске администрације, из-

мощи для сохранения своей истории, культуры и религии у единственного независимого православного государства – Московской Руси.

Сокровищами РГАДА являются живописно оформленные грамоты, составленные от имени сербских иерархов русским царям. В них говорилось о печальном положении христианских церквей и монастырей в Сербских землях под турецким владычеством, и содержалась надежда на помошь со стороны Москвы – оплота православия в мире.

В XVI-XVIII вв. сербские духовные лица приезжали в Россию с ценными для каждого православного человека дарами – мощами святых, церковной утварью и богослужебными книгами, которые преподносили царям и патриархам. Произведения иконописи и прикладного искусства из Сербии, бытовавшие в России на протяжении столетий, также оказали свое воздействие на русскую культуру. Они, помимо всего прочего, отражают политические и культурные связи между нашими странами и активный процесс перемещения святынь по православному Востоку в Средние века и в Новое время.

Приемы сербских богомольцев в Московском Кремле всегда отличались торжественностью и благочинием, для поддержки сербских монастырей, страдавших от постоянных притеснений турецкой администрации, выделялись материальные средства, богослужебные книги, облачения, церковная утварь. Зная гостеприимство и радушие русских царей, сербские духовные лица приезжали в Россию и для «вечного житья». Москва предоставлялаубежище и приют сербским богомольцам самого высокого ранга.

двајана су материјална средстава, богослужбене књиге, одежде, црквени утвар. Познавајући гостопримство и срдачност руских царева српски духовници су такође долазили у Русију на «вечити боравак». Москва је пружала прибежиште и уточиште српским богословима највишег ранга .

Добротворна мисија руских царева за одржавање православне културе на Балкану доприносила је јачању духовних и политичких веза између Русије и Српских земаља. Крајем XVII - почетком XVIII в. када је млади руски цар Петар I кренуо на Турску, обновљена је нада православних народа Балканског полуострва у помоћ Русије за ослобађање од турског јарма. Материјална помоћ за одржавање српских епархија није престајала, али се већ појавила потреба за отвореном руском подршком интереса православних Срба у европској међународној политици.

Русија је у XVIII-XIX в. постала нови дом за многе Србе. Многи од њих су пристизали из аустријских земаља да би служили у руској армији и заједнички се борили против Османске империје. Од српских ратника био је формиран Српски хусарски пук који је учествовао у Полтавској бици и Пруском походу. Посебно је достојан помена истакнути руски дипломата Сава Владиславић-Рагузински, верни друг и саборац Петра Великог. Са блиставим победама руског оружјав у руско-турским ратовима друге половине XVIII в. наде Срба за ослобођење су се појачале, о чему сведочи посланица српских кнезева Катерини II. Значајан донос развоју руске културе дао је и српски педагог Ф.И. Јанкович де Миријево, који је сачинио пројекат реформе народног образовања.

Благотворительная миссия русских государей, поддерживающая православную культуру на Балканах, способствовала укреплению духовных и политических связей России и Сербских земель. На рубеже XVII-XVIII вв., когда молодой русский царь Петр I выступил против Турции, возродилась надежда православных народов Балканского полуострова на помощь России в освобождении от турецкого ига. Материальная помощь на поддержание сербских епархий не иссякала, но наступала уже необходимость открытой поддержки Россией интересов православных сербов в европейской международной политике.

Россия в XVIII-XIX вв. стала новым домом для многих сербов. Многие из них прибывали из австрийских земель, чтобы служить в русской армии и вместе сражаться против Османской империи. Из сербских воинов был сформирован Сербский гусарский полк, принимавший участие в Полтавской битве и Пруссском походе. Особого упоминания достоин видный русский дипломат Савва Владиславич-Рагузинский, верный сподвижник Петра Великого. С блестательными победами русского оружия в русско-турецких войнах второй половины XVIII в. надежды сербов на освобождение усилились, о чем свидетельствует послание сербских князей к Екатерине II. Значительный вклад в развитие российской культуры внес сербский педагог Ф.И. Янкович де Мириево, разработавший реформу народного образования.

В XIX-начале XX вв. русско-сербские связи значительно окрепли, помоћ братскому народу оказывало не только государство, но и многие общественные организации и отдельные лица. В Петер-

У XIX и почетком XX в. руско-српске везе су знатно ојачале, помоћ братском народу није пружала само држава већ и многе друштвене организације и појединачна лица. У Петербургу и другим градовима Руске империје формирају се српске општине и доброврорна друштва. Најречитији догађај је било оснивање 1873. г. Српског подворја у Москви, које су посећивали владари и највиша духовна лица Србије и Црне Горе.

Преломни моменат у судбинама балканских народа постао је руско-турски рат 1877-1878. г. када су се руски и српски ратници борили раме уз раме. Свој допринос су дали и добровољци, међу којима су били представници културе, лекари, медицинске сестре. Из сопствених средстава велика књегиња Александра Петровна, рођена као принцеза Олденбургска, организовала је санитарни одред.

Године 1911. десио се догађај који је постао кулминација руско-српских односа. 21. августа у цркви Великог Петергофског дворца одржано је венчање кнеза царске крви Јована Константиновича са принцезом Јеленом Српском, ћерком Петра I Кађорђевића и Зорке Црногорске. Одлучујући аргумент при избору невесте био је њена православна вероисповест. После смрти мајке 1890. г. принцеза Јелена Српска често и на дуго је живела у Русији, где се школовала у Смольном институту, захваљујући чему је савршено течно говорила и писала на руском језику. Млади људи су се искрено и нежно заволели, њихова осећања су се уклопила у планове родитеља и политичке интересе две државе.

Династички савез владајућих кућа Романових и Кађорђевића учврстио је ду-

бурге и других городах Российской империи создаются сербские общины и благотворительные общества. Знаковым событием стало учреждение в 1873 г. Сербского подворья в Москве, которое посещали правители и высшие духовные лица Сербии и Черногории.

Переломным моментом в судьбах балканских народов стала русско-турецкая война 1877-1878 гг., когда российские и сербские воины сражались плечом к плечу. Свой вклад внесли и добровольцы, среди которых были представители культуры, врачи, медсестры. На собственные средства великая княгиня Александра Петровна, урожденная принцесса Ольденбургская, организовала санитарный отряд.

В 1911 г. произошло событие, которое стало кульминацией русско-сербских отношений. 21 августа в церкви Большого Петергофского дворца состоялось венчание князя императорской крови Иоанна Константиновича с принцессой Еленой Сербской, дочерью Петра I Карагеоргиевича и Зорки Черногорской. Решающим доводом при выборе невесты стало ее православное вероисповедание. После смерти матери в 1890 г. принцесса Елена Сербская часто и долгую жила в России, где училась в Смольном институте, благодаря чему совершенно свободно говорила и писала на русском языке. Молодые люди искренно и нежно полюбили друг друга, их чувства совпадали с планами родителей и политическими интересами двух государств.

Династический союз царствующих домов Романовых и Карагеоргиевичей скрепил духовное единство народов, дал Сербии поддержку могущественной империи. В июле 1914 г., когда Австро-Венгрия развяз-

28

31

30

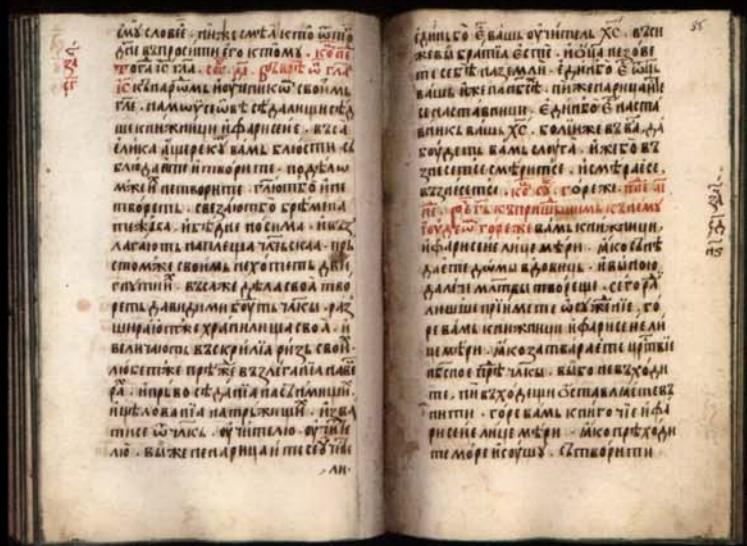
27

29

3

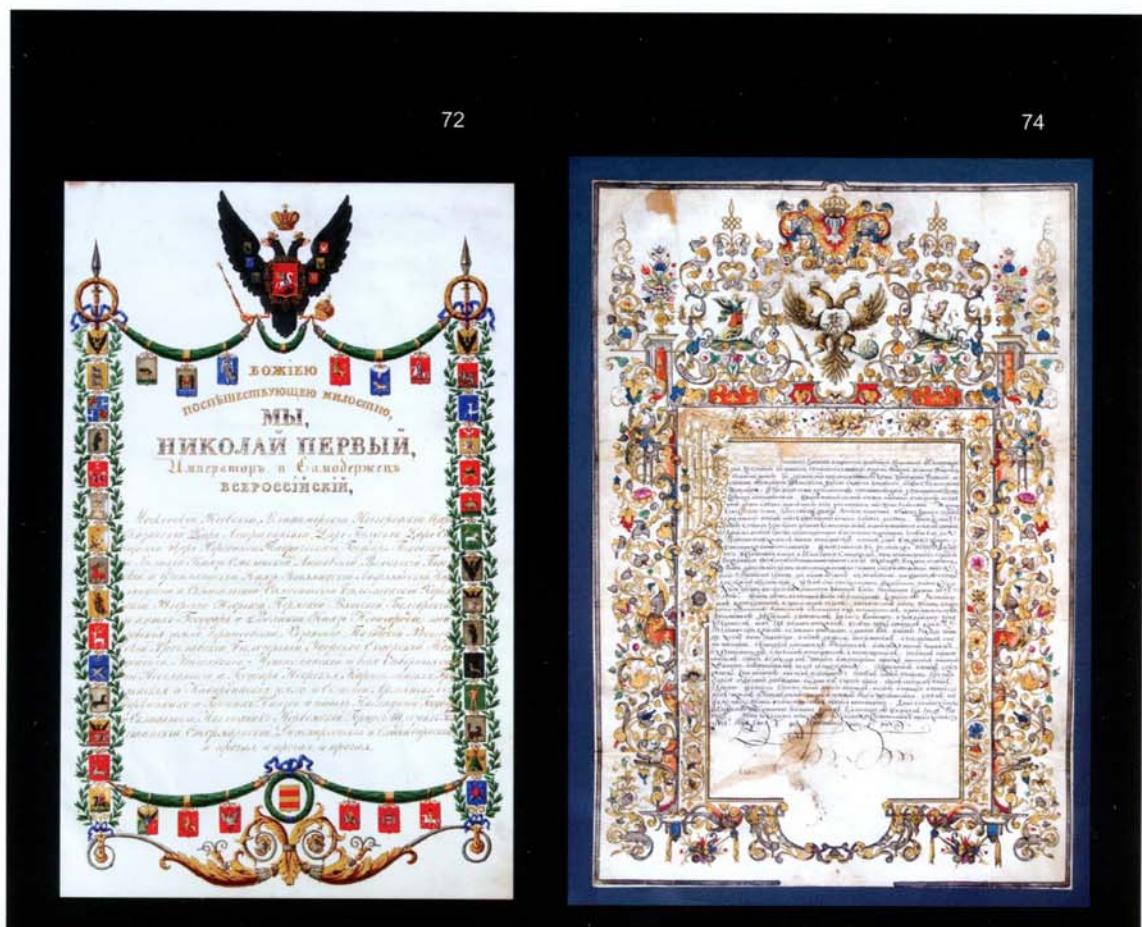
2

ховно јединство народа, пружио Србији подршку моћне империје. У јулу 1914. када је Австро-Угарска започела против Србије рат, принц-наследник Александар Карађорђевић се обратио за помоћ цару Николају II и Русија је ушла у Први светски рат, бранећи братски народ.

Српски и руски народ је уједињио и даље уједињава иста вера – православље, култура, традиције, заједнички духовни простор, книжевност, писменост, језик. Русија није остављала Србе у најтежим временима, пружајући јој не само материјалну већ и духовну подршку.

зала против ње войну, наследнији принц Александар Карагеоргијевич обратио се за помоћу к императору Николају II, и Россия вступила в Первую мировую войну, защищая братский народ.

Сербски и руски народы объединяло и продолжает объединять единая вера – православие, культура, традиции, общий духовный мир, книжность, письменность, язык. Россия не оставляла сербов в самые тяжелые времена, оказывая не только материальную помощь, но и духовную поддержку.

Порекло духовног јединства Српске богослужбене књиге у Русији

1. Листови свезака Еванђеља

Ср. XIV в.

Оригинал, 6 листова

Пергамент

Димензије: 22 x 15,2 цм

Ф.196. Оп.3. Д.117. ВХ-4/1

2. Четвороеванђеље, илустровано

Ср. XVI в.

Оригинал, 269 листова

Папир, рукопис, мастило

Димензије: 27 x 22 x 6 цм

Ф.196. Оп.1. Д.1627. ВХ-4/2

3. Саборник (Минеј празнични, избрани Минеј)

Венеција. Типогр. Божидара Вуковића. 1536-1538 г.

432 странице

Димензије: 26,7 x 19 x 8,6 цм

Библ. СПК, №11 ВХ-5/1

4. Икона Митрополит Кипријан

Русија. Москва. Ср. XIX в.

Дрво, левкас, темпера, бакар, цизелирање, позлата

Димензије: 71 x 53 см

ГИМ 103803НД ИИ -3044 ВХ-14/10

Духовне везе Русије и Србије у 16. и 17. веку. Српски ходочасници у Москви

5. Икона Јован Претеча

Северни Балкан, XV в.

Дрво, левкас, темпера; сребро 960°, сребро 800°, лептура бакра и бикла; цизелирање, црна гравура, позлата.

Димензије: 47 x 38,5 цм

Укупна тежина: 2749,64 г; Сребро 960°-350,0 г, Сребро 800°-150,0 г.

ГИМ 103803 НД ИИ-870 СВ-13042 ВХ-14/9

6. Забелешка у Амбасадорској књизи о писму великог кнеза Василија III Ивановича бившој српској деспотици, монахињи Ангелини са уверавањем у своје духовно покровитељство и добротворни прилог за изградњу цркве св. Јована Златоуста и за српски Спасо-Преображенски Сисојев манастир.

27. јули 1509.

Оригинал, 2 листа, папир, рукопис, мастило

Димензије: 18 x 13,2 цм

Ф.52. Оп.1. Кн.1. Л.16об.-17об.ВХ-6/1

Истоки духовног јединства.

Сербские богослужебные книги в России

1. Евангелие тетр. Отрывок.

Рукопись на пергамене. Полуустав.

22 x 30,5 (разворот)

Сер. XIV в.

РГАДА.Ф.196. Оп.3. Д.117. Л.1об.-2.

2. Четвероевангелие лицевое.

Рукопись на бумаге в лист. Изображения 4 евангелистов на листах вклеенных позднее. Переплет доски-кожа с тиснением.

27 x 44 x 6 (разворот)

Сер. XVI в.

РГАДА.Ф.196. Оп.1. Д.1627. Л.75об.-76.

3. Соборник (Минея праздничная, избранная Минея).

Венеция. Тип. Божидара Вуковича. 1536-1538 гг.

26 x 37 x 8,5 см (разворот)

1536-1538 гг.

РГАДА. Библ. СПК, №11. Л.1

4. Свт. Киприан митрополит Московский.

Москва. Середина XIX в.

Дерево, левкас, темпера, медь, чеканка, золочение

71 x 53 см

Икона «Свт. Киприан митрополит Московской» (НДМ) связана с местом, где находилась митрополичья вотчина и где Киприан скончался. Это село Троицкое-Голенищево под Москвой.

ГИМ 103803 НДМ-3044

Духовные связи России и Сербии в XVI-XVII вв. Сербские паломники в Москве

5. Иоанн Предтеча.

Балканы (Сербия?). XV в.

Басменный оклад. Москва. Конец XVI в.

Дерево, левкас, темпера; серебро, чеканка, басма, чернь, позолота. 47,5 x 38 см

вклад царя Бориса Годунова в Новодевичий монастырь

ГИМ 103803 НДМ-870

6. Запись в посольской книге грамоты вел. кн. Василия III Ивановича бывшей сербской деспотице, монахине Ангелине с уверением в своем духовном покровительстве и о пожаловании милостины на строительство церкви св. Иоанна Златоуста и в сербский Спасо-Преображенский Сисојев монастырь.

18 x 26,5 (разворот)

1509 г. июля 27.

РГАДА.Ф.52. Оп.1. Кн.1. Л.16об.-17об.

7. Икона "Богородица Троеручица"

Аутор Јован Краузов, Русија. Москва. 1870.

Дрво, левкас, темпера

Димензије: 17,8 x 14,8 см

ГИМ 54627 И VIII 3691 BX-14/4

8. Икона Богородица "Млекопитательница" или "Блажена утроба"

Русија. Мстера. Почетак XIX в.

Дрво, левкас, темпера.

Димензије: 31,2 x 25,4 см

ГИМ 54627 И VIII 2034 BX-14/3

9. Икона Успење

Балкан, крај XVI в.

Дрво, левкас, темпера.

Димензије: 52 x 38 см

ГИМ 55050 И VIII 5240 BX-14/8

10. Цар Михаил Фјодорович Романов

1898 г.

Литографија у боји

1 лист

Димензије: 45 x 33 см

Библ. Илл. ф.2896. Л.1

BX-7/1

**11. Филарет, свети патриарх Московски и целе Ру-
сије** 1898 г.

Литографија у боји

1 лист

Димензије: 45 x 33 см

Библ. Илл. ф.2896. Л.3 BX-7/2

**12. Писмо српског архимандрита Никольског мана-
стира Хопово Јеремије цару Михаилу Федоровичу**
за даровање прилога за опремање монастира.

Пре 17. септембра 1638.

Оригинал, 1 лист, папир, рукопис, мастило

Димензије: 42,4 x 30 см

Ф.52. Оп.4. Д.25. Л.1. BX-6/2

**13. Церемонија пријема код цара Михаила Фјодоро-
вича митрополита српског манастира Јована Пре-
тече Семиона и уручивање поклона царској
породици.**

14 јуни 1641.

Оригинал, 2 листа, папир, рукопис, мастило

Димензије: 36,5 x 11 см

Ф.52. Оп.1. 1641 г. Д.10. Л.12,16. BX-6/3

14. Цар Алексеј Михајлович

1898 г.

Литографија у боји

1 лист

Димензије: 45 x 33 см

Библ. Илл. ф.2896. Л.5 BX-7/3

7. Богоматерь Троеручица

Москва. Третья четверть XIX в., 1873 г.

Дерево, темпера яичная. 17,8 x 14,8 см

Россия в течение многих веков поддерживала сношения с Афоном и, в том числе с Хиландарским монастырем, сербской обителью Афона. Святыни этой обители получили большое распространение и почитание в нашей стране. Хиландарские иконы известны во многих списках. Особой славой пользовались «Богоматерь Троеручица», главная святыня Хиландара. Ее список был заказан для патриарха Никона в середине XVII в. Русские списки XIX в. этих икон включены в состав выставки. ГИМ 54627 И VIII 3691

8. Икона Богоматери "Млекопитательница" или "Блаженное чрево"

Мстера. Начало XIX в.

Дерево, левкас, темпера. 31,2 x 25,4 см

Еще одна хиландарская святыня «Богоматерь Млекопитательница» также вошла в иконографический репертуар иконописцев России.

ГИМ 54627 И VIII 2034

9. Успение

Балканы (Сербия?) Конец XVI в.

Дерево, темпера яичная. 52 x 38 см

ГИМ 55050 И VIII 5240

**10. Михаил Федорович Романов принимает царскую
корону из рук боярина Федора Ивановича Шереме-
тева.**

Цветная литография. 45 x 33 см

Из издания К.А. Бороздина «Российский царственный дом Романовых». Спб., 1898 г. Серия портретов представителей династии Романовых, созданных З.П. Ахочинской к 300-летию со дня рождения царя Михаила Федоровича.

1898 г.

РГАДА. Библ. Илл. ф.2896. Л.1.

**11. Филарет, святейший патриарх Московский и
всех Руси.**

Цветная литография. 45 x 33 см

Из издания К.А. Бороздина «Российский царственный дом Романовых». Спб., 1898 г. Серия портретов представителей династии Романовых, созданных З.П. Ахочинской к 300-летию со дня рождения царя Михаила Федоровича.

1898 г.

РГАДА. Библ. Илл. ф.2896. Л.3.

**12. Грамота архимандрита сербского Никольского
Хопова монастыря Иеремии царю Ми-хаилу Федо-
ровичу о покаловании милостины на обустройство
монастыря.**

Оттиск печати Никольского Хопова монастыря.

42,4 x 30 см

РГАДА. Ф.52. Оп.4. Д.25. Л.1.

**13. Церемония приема царем Михаилом Федорови-
чем митрополита сербского монастыря Иоанна**

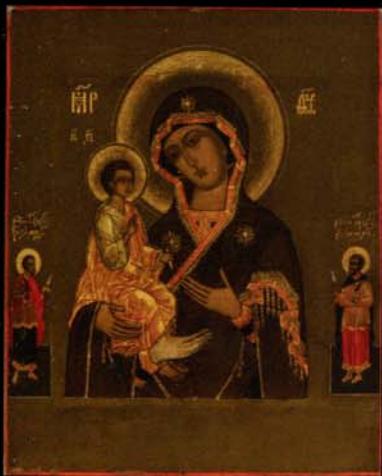
19

20

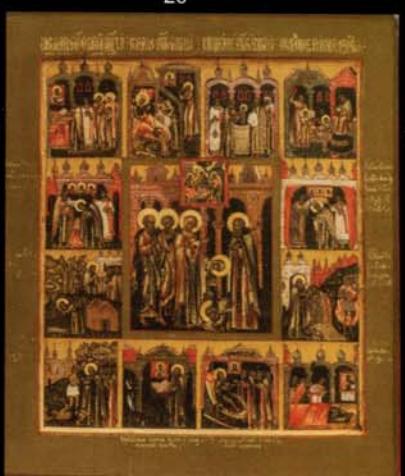
8

7

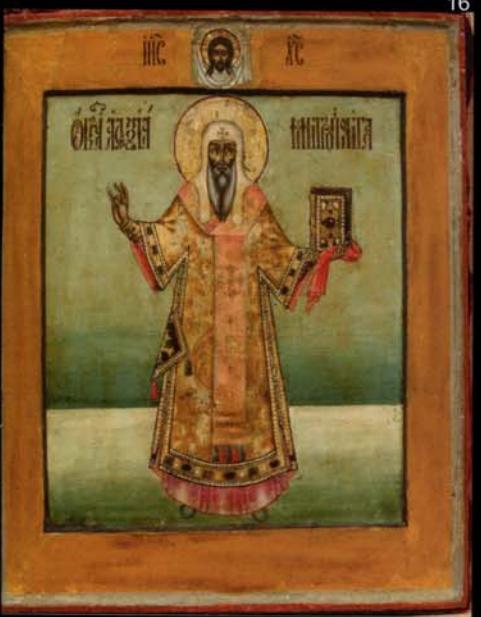
18

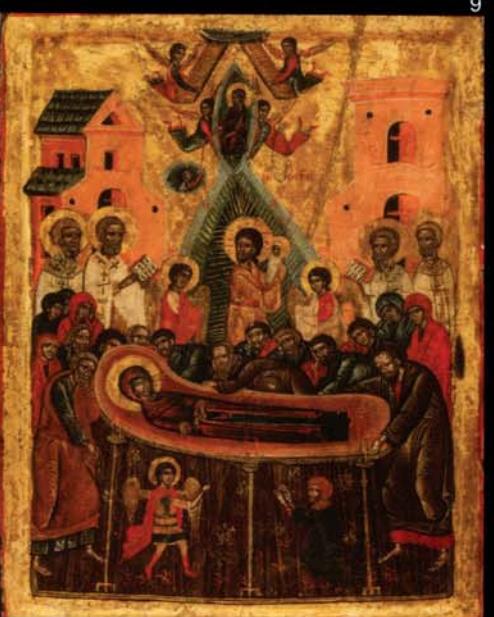
9

17

16

4

- 15. Писмо српског архимандрита Вознесенског преп. Саве манастира Милешеве Василија и духовних лица цару Алексеју Михајловичу за давање прилога за обнову цркве**
5 мај 1646.
Оригинал, 1 лист, папир, рукопис, мастило
Димензије: 48 x 38 см
Ф.52. Оп.4. Д.35. Л.1. ВХ-6/4
- 16. Икона Свети Алексеј, митрополит Московски**
Русија, Москва, Школа Царских Изографа, 1693.
Дрво, левкас, темпера
Димензије: 31 x 26,5 см
ГИМ 52359 И VIII 4280 ВХ-14/6
- 17. Икона Јављање Богородице преподобном Сергију Радоњешком са 12 знакова житија**
Русија, Мстера, сп. XIX в.
Дрво, левкас, темпера.
Димензије: 41 x 35,5 см
ГИМ 34810 И VIII 4696 ВХ-14/7
- 18. Икона Свети Иона, архиепископ Новгородски**
Русија, Мстера, друга половина XIX в.
Дрво, левкас, темпера.
Димензије: 31,8 x 26 см
ГИМ 93983 И VIII 4178 ВХ-14/5
- 19. Икона Свети Јован и Никита, Новгородски епископи**
Русија. Новгородска школа, средина XVI в.
Дрво, левкас, темпера.
Димензије: 31,7 x 24,7 см
ГИМ 54627 И VIII 322 ВХ-14/1
- 20. Икона Преподобни Кирил Белозерски**
Руски Север, XVI в.
Дрво, левкас, темпера.
Димензије: 29 x 21 см
ГИМ 54627 И VIII 713 ВХ-14/2
- 21. Белешка у Амбасадорској управи о доласку у Русију патриарха српског и бугарског Гаврила и доношењу црковних књига цару Алексеју Михајловичу и патријарху Московскому и целе Русије Никону**
5. јуни 1654.
Оригинал, 2 листа, папир, рукопис, мастило
Димензије: 36,5 x 15,5 см; 40 x 15,5 см
Ф. 52. Оп. 1. 1654 г. Д. 15. Л.10-11., ВХ-6/5
- 22. Молба Јурија Крижанича цару Фјодору Алексејевичу да му се додели плата као службенику у Амбасадорској управе – преводиоцу за словеначки, грчки, латински и италијански језик.**
Пре 13 јуна 1676.
Оригинал, автограм на руском језику, 1 лист, папир, рукопис, мастило.

- Предтечи Семиона и преподнесения подарков царской семьи.**
36,5 x 11 см
1641 г. јуна 14
РГАДА. Ф.52. Оп.1. 1641 г. Д.10. Л.12,16
- 14. Царь Алексей Михайлович.**
Цветная литография. 45x33 см
Из издания К.А. Бородина «Российский царственный дом Романовых». Спб., 1898 г. Серия портретов представителей династии Романовых, созданных З.П. Ахочинской к 300-летию со дня рождения царя Михаила Федоровича.
1898 г.
РГАДА. Библ. Илл. ф.2896. Л.5.
- 15. Грамота духовных лиц сербского Вознесенского преп. Саввы Милешева монастыря царю Алексею Михайловичу о пожаловании милостыни на восстановление церкви.**
Оттиск печати Вознесенского преп. Саввы Милешева монастыря. Титулы и подпись выполнены киноварью.
48 x38 см
1646 г. мая 5
РГАДА.Ф.52. Оп.4. Д.35. Л.1.
- 16. Свт. Алексей митрополит Московский**
Школа Царских Изографов. 1693 г.
Дерево, темпера яичная, камка. 31 x 26,5 см
ГИМ 52359 И VIII 4280
- 17. Явление Богоматери преп. Сергию Радонежскому, в житии.**
Москва. Вторая половина XVII в.
Дерево, темпера яичная, камка. 41 x 35,5 см
ГИМ 34810 И VIII 4696
- 18. Свт. Иона архиепископ Новгородский**
Московская школа. Начало XVII в.
Дерево, темпера яичная. 31,8 x 26 см
ГИМ 93983 И VIII 4178
- 19. Пр. Иоанн и Никита Новгородские**
Московская школа. Середина XVI в.
Дерево, левкас, темпера. 31 x 24,5 см
ГИМ 54627 И VIII 322
- 20. Кирилл Белозерский**
Русский Север. XVI в.
Дерево, левкас, темпера. 29 x 21 см
ГИМ 54627 И VIII 713
- 21. Запись в Посольском приказе о приезде в Россию патриарха сербского и болгарского Гавриила и привозе церковных книг царю Алексею Михайловичу и патриарху Московскому и всея Руси Никону.**
36,5x15,5; 40x15,5
1654 г. юна 5
РГАДА.Ф. 52. Оп. 1. 1654 г. Д.15. Л.10-11.

Димензије: 28 x 16,5 см
Ф.159. Оп.1. Д.440. Л.50. ВХ-8/1
23. Ј. Крижанич. «Политика». 1663-1664 гг.
Оригинал, 391 лист
Аутограм на српском и на латинском језику, папир, рукопис, мастило
Димензије: 32,5 x42 x 7 см
Ф.381. Д.1799.
ВХ-9/1
24. Писмо српског митрополита Ананија (Кратовског) и архимандрита српског архијератига Михаила Лесновског из манастира Прохора цару Алексеју Михајловичу и молба за давање прилога за одржавање манастирског живота. 3. септембра 1666 г.
Оригинал, 1 лист, папир, рукопис, мастило, потпис-аутограм митрополита Ананија
Димензије: 50 x3 5,5 см
Ф. 52. Оп. 4. 1666 г. Д.50. Л. 1. ВХ-6/6
25. Цар Иван Алексејевич 1898 г.
Литографија у боји
1 лист
Димензије: 45 x 33 см
Библ. Илл. ф. 2896. Л.10 ВХ-7/4
26. Писмо игумана српског Благовештанској манастира Крушедола Исаака цару Ивану Алексејевичу за даровање прилога за обнову манастира. 16 новембар 1683.
Оригинал, 1 лист, виштени папир, рукопис, мастило
Димензије: 59 x 44,5 см
Ф. 52. Оп. 4. Д.67. Л. 1. ВХ-6/727.
27. Стојећи крст
Србија, XVIII в.
Сребро 960°, емајл, дрво, алмандини, кварц, филигран
Димензије: 18,5 x 6,5 см
Укупна тежина: 221,30 г Сребро 960°- 170,00 г.
ГИМ 40031 ОК 10327 СВ-2973 ВХ-14/11
28. Путир
Србија, XVII в.
Сребро 500°; позлата, цизелирање, ливење.
Висина: 3,4 см; пречник-12,4 см
Укупна тежина: 83,49 г Серебро 500° -83,49 г.
ГИМ 53030/424 ОК 4493 СБ 5861 ВХ-14/12
29. Кандило
Србија, XVI - XVII в.
Сребро 750°, сребро 740°;
Ливење, монтирање, позлата, гравирање, плетење
Висина: 32,4 см (кандило); дужина: 17,5 см (ланци)
Укупна тежина: 926,69 г Сребро 750° -891,41 г. сребро 740°-7,09 г.
ГИМ 57648 ОК 7180 СБ 7556 ВХ-14/13

22. Челобитная Юрия Крижанича царю Федору Алексеевичу о назначении ему жалованья как служащему Посольского приказа - переводчику словенского, греческого, латинского и итальянского языков.
Автограф на русском языке. 28 x 16,5 см
1676 г. июня до 13
РГАДА.Ф.159. Оп.1. Д.440. Л.50.
23. Ю. Крижанич. «Политика».
Автограф на сербском и латинском языках.
32,5 x 42 x 7 см
1663-1664 г.
РГАДА.Ф.381. Д.1799. Л.112-113.
24. Грамота митрополита сербского архијератига Михаила Лесновског монастыря Анания с архимандритом Прохором царю Алексею Михайловичу о милостыни на поддержание монастырской жизни.
Подпись-автограф. 50x35,5
1666 г. септембра 3
РГАДА. Ф.52. Оп. 4. 1666 г. Д.50. Л.1.
25. Цар Иван Алексеевич.
Цветная литография. 45 x 33 см
Из издания К.А. Бороздина «Российский царственный дом Романовых». Спб., 1898 г. Серия портретов представителей династии Романовых, созданных З.П. Ахочинской к 300-летию со дня рождения царя Михаила Федоровича.
1898 г.
РГАДА. Б-ка. Илл. ф. 2896. Л.10
26. Грамота игумена сербского Благовещенского Крушедола монастыря Исаака царю Ивану Алексеевичу о пожаловании милостыни на восстановление монастыря.
59 x 44,5 см
1683 г. ноября 16
РГАДА. Ф.52. Оп.4. Д.67. Л.1.
27. Крест стациональный
Сербия. XVIII в.
Серебро, эмаль, дерево. 19,5 x 7 см. Общий вес: 222,40 г. Серебро 170,00 г.
ГИМ 40031 ОК 10327 СВ-2973
28. Чара
Сербия. XVII в.
Серебро; золочение, чеканка, литье. Высота: 3,4 см; D-12,4 см. Общий вес: 83,40 г. Серебро 83,40 г.
ГИМ 53030/424 ОК 4493 СБ 5861
29. Кадило
Сербия. XVI - XVII в.
Серебро. Высота: 31,7 см (кадило); длина: 17,5 см (цепочка). Общий вес: 926,00 г. Серебро 926,00 г.
ГИМ 57648 ОК 7180 СБ 7556

30. Иконица Јована Богослова у шкрињу

Балкан, Србија (?) XVI в.(иконица). Русија (?) XVIII в.
(шкриња).
Сребро 875°, емајл; позлата, гравирање, монтирање,
ливење.
Пречник - 6,6 цм
Укупна тежина: 154,06 г Сребро 875° -120,00 г.
ГИМ 77461 ОК 10650 СВ-4165 ВХ-14/14

31. Пехар

Србија, XVI в.
Сребро 925°; цизелирање, ливење, гравирање, заки-
вање, монтирање
Висина -2,8 цм; пречник - 12,0 цм
Укупна тежина: 165,14 г Сребро 925° -165,14 г
ГИМ 81636 ОК 13640 СВ 5857 ВХ-14/15

32. Крст-моштаник

Србија, XVI в.
Злато 750°, сребро 960°, гранати, стакло, емајл; по-
злађивање, ливење, гравирање, монтирање.
Димензије: 15 x 10,5 цм
Укупна тежина: 249,41г
Злато 750°- 2,36 г, сребро 960° -245,00 г
ГИМ 81655 ОК 13440 СВ-5234 ВХ-14/16

33. Кадионица

Србија, средина XVII в.
Сребро 600°, алмандини, карнеол, стакло; позлата, гра-
вирање, монтирање, плетење, закивање
Висина -15,0 цм; пречник - 9,7 цм
Укупна тежина: 407,82 Сребро 600° -403,00 г.
ГИМ 22673щ ОК 16685 СВ-10499 ВХ-14/17

Русија и Србија у 18. веку.**Срби у руској служби****34. Цар Петар I 1894.**

Литографија у боји
1 лист
Димензије: 45 x 33 цм
Библ. Илл. ф. 2896. Л.13 ВХ-7/5

35. Писмо духовних лица српског манастира светих Козме и Дамјана у Раковици цару Петру I за даровање прилога за богослужбене књиге, иконе и одједре у вези с пљачком манастира од стране Турака, октобар, 1701.
Оригинал, 1 лист, папир, рукопис, мастило
Димензије: 57,5 x 42,5 цм
Ф. 52. Оп. 4. Д.76. Л.1. ВХ-6/8

36. Потписане потврде представника српских манастира да су црквене књиге, које су послали цар Петар I и пуковник П. Божић, примљене, 1706.
Оригинал, 2 листа, папир, рукопис, мастило,

30. Образок Иоанна Богослова

Балканы, Сербия (?) (XVI в.), Россия (?) (XVIII в.). XVI в.
- образок; вторая половина XVIII в. - ковчег
Серебро, эмаль; золочение, резьба. D-6,6 см. Общий вес: 154,08 г. Серебро 120,00 г.
ГИМ 77461 ОК 10650 СВ-4165

31. Чаша

Сербия. XVI в.
Серебро; чеканка, литье, резьба. 2,8 x 11,7 x 11,7 см.
Общий вес: 165,20 г. Серебро 165,20 г.
ГИМ 81636 ОК 13640 СВ 5857

32. Крест-мощевик

Сербия. XVI в.
Серебро, камни, эмаль; золочение, литье, резьба.
15 x 10,5 см. Общий вес: 249,80 г. Серебро 245,00 г.
ГИМ 81655 ОК 13440 СВ-5234

33. Лампада

Сербия. Середина XVII в.
Серебро, медь, камни; золочение, литье, резьба.
15 x 9 x 9 см. Общий вес: 412,70 г. Серебро 200,00 г.
ГИМ 22673щ ОК 16685 СВ-10499

Россия и Сербия в XVIII в.: приезды духовных лиц, сербы на российской службе**34. Царь Петр I.**

Цветная литография. 45 x 33 см
Из издания К.А. Бородина «Российский царственный дом Романовых». Спб., 1898 г.
Серия портретов представителей династии Романовых, созданных З.П. Ахочинской к 300-летию со дня рождения царя Михаила Федоровича.
1894 г.

РГАДА.Б-ка. Илл. ф. 2896. Л.13

35. Грамота духовных лиц сербского святых Козьмы и Дамиана Раковица монастыря царю Петру I о пожаловании милостыни на богослужебные книги, иконы и одежды в связи с разграблением монастыря турками.
Оттиск печати. 57,5 x 42,5 см
1701 г. октябрь

РГАДА.Б-ка. Илл. ф. 2896. Л.13

36. Расписки представителей сербских монастырей в получении присланных царем Петром I с полковником П. Божичем церковных книг.
Сургучные печати, на сербском языке.

19 x 14,5; 20 x 14,5 см

1706 г.

РГАДА.Ф.52. Оп.1. 1706 г. Д.31. Л.6,8.

на српском језику, отисци печата
Димензије: 19 x 14,5cm; 20 x 14,5 cm
Ф.52. Оп.1. 1706 г. Д.31. Л.6,8. ВХ-6/9

37. Писмо српског пуковника Пантелејмона Божића канцелару грофу Головкину са молбом за слање црквених књига и пружање покровитељства српском народу, 20 јуни 1709.

Оригинал, 2 листа, папир, рукопис, мастило, на српском језику

Димензије: 33,5 x 22 cm
Ф.52. Оп.1. 1709 г. Д.16. Л.1-2 ВХ-6/10

38. Пасош издат Сави Рагузинском за путовање у Италију и друге земље Европе, 6 јуни 1717.

Оригинал и копија на латинском језику, 3 листа, папир, рукопис, мастило, на 1. листу потпис-аутограм Петра I.

Димензије: 21 x 34,5 cm
Ф.59. 1717 г. Д.1. ВХ-10/1

39. Пројекат српског педагога Јанкевића де Миријево о оснивању у Русији школе за источне језике, после 1782.

Оригинал, 5 листова, папир, рукопис, мастило

Димензије: 33 x 24 cm
Ф.17. Д.83. ВХ-11/1

40. Царица Катарина II у младости, 1898 г.

Литографија у боји

1 лист

Димензије: 45 x 33 cm
Библ. Ипл. ф.2896. Л.22 ВХ-7/6

41. Предмет са обраћањима српских кежева царици Катарини II Фебруар 1784 г.

Оригинали и копије, 16 листова, папир, рукопис, мастило, повез картонски, савремен

Димензије: 34,5 x 23,2 cm
Ф.15. Оп.1. Д.215. ВХ-12/1

42. Захвалница словенско-српског штампара Стефана Новаковића царици Катарини II за поклон по-водом издавања «Историје словенских народа» Јована Рајића, 13. (24) јануар 1795.

Оригинал, аутограм, 2 листа, папир, рукопис, мастило

Димензије: 49,5 x 36,5 cm

Ф. 17. Д.121. ВХ-11/2

43. Јован Рајић, Историја разних словенских народа... Ч.3. 1794.

Беч. Тип. Стефана Новаковића, 1794.

Димензије: 20 x 13,5 x 4,5 cm

Библ. ОРИРус, №6506. ВХ-13/1

Културне везе Русије и Србије

44. Белешка главнокомандујућег у Санкт-Петербургу генерала од инфanterије С.К Вјазмитинова Комитету министара о жељи српског војвода Ђорђа Петро-

37. Писмо сербского полковника Пантелеимона Божича канцлеру графу Головкину с просьбой о присылке церковных книг и об оказании покровительства сербскому народу.

На сербском языке.

33,5 x 22 см

1709 г. июня 20

РГАДА.Ф.52. Оп.1. 1709 г. Д.16. Л.1

38. Паспорт, выданный Савве Рагузинскому для поездки в Италию и другие страны Европы по поручению царя Петра I.

Подпись-автограф Петра I. 21 x 34,5 см

1717 г. июня 6

РГАДА.Ф.59. 1717 г. Д.1. Л.1.

39. Проект сербского педагога Јанкевића де Миријево о заведении в России училища восточных языков. Оригинал на русском языке. 33 x 48 (разворот)
После 1782 г.

РГАДА.Ф.17. Д.83. Л.2-5.

40. Императрица Екатерина II в молодости.

Цветная литография. 45x33 см

Из издания К.А. Бородина «Российский царственный дом Романовых». Спб., 1898 г. Серия портретов представителей династии Романовых, созданных З.П. Ахочинской к 300-летию со дня рождения царя Михаила Федоровича.
1898 г.

РГАДА. Библ. Ипл. ф. 2896. Л.22.

41. Обращение сербских князей к Екатерине II с просьбой о покровительстве в борьбе против турецкого владычества и о направлении в Россию представителей сербского народа.

Подписи сербских князей, оттиск печати с гербом князя Константина Рашиковича. 34,5 x 46,5 (разворот)
1784 г. февраля

РГАДА. Ф.15. Оп.1. Д.215. Л.1-2. Л.9об.-10.

42. Благодарственное письмо славено-сербского типографа Стефана Новаковича императрице Екатерине II за подарок по случаю издания «Истории славянских народов» Иоанна Раича.

49,5 x 36,5 см

1795 г. 13 (24) января

РГАДА. Ф. 17. Д.121. Л.1-1об.

43. Раич Иоанн. История разных словенских народов... Т.3.

Вена. Тип. Стефана Новаковича, 1794 г.

20x13,5x4,5 см

1815 г. февраля 17

ГА РФ. Ф. 1165. Оп. 2. Д. 233. Лл. 26,26а

вића да дође у Русију, 17 фебруар 1815.

Папир (са воденим жиговима), рукопис, мастило, 2 листа, од којих лист 26а је чист и непопуњен
Димензије: 32,3 x 20,5 цм; отворено: 32,3 x 41 цм
ГА РФ. Ф. 1165. Оп. 2. Д. 233. Лл. 26,26а

45. Фрагмент концепта извештаја руског амбасадора у Константинопољу Н.П. Игњатјева о путовању наследника српског престола Михајла Обреновића по Русији, 1868.

Аутограф, француски језик, оригинал, 2 листа, папир са (воденим знацима) рукопис, мастило
Димензије: 33,7 x 24,8 цм; отворено: 33,7 x 49 цм
ГАРФ. Ф.730. Оп.1. Д.1072. Лл.2-3.

46. Копија службеног дописа митрополита Московског Инокентија обер-прокурору Светог Синода поводом отварања у једној од московских цркава подворја у корист српске митрополије, 26. јун 1870.

Папир, рукопис, мастило, 1 лист
Димензије: 25,5 x 22 цм; отворено: 25,5 x 40 цм; отворено
ГАРФ. Ф.1750. Оп.1. Д.358. Лл.1,6

47. Књига почасних гостију који су посетили цркву Св. Кира и Јована на Српском подворју у Москви. 1888-1918 г.

Оригинал, 14 листова, папир, рукопис, мастило, картон, кожа (домаћа животиња)
Корице mrке боје, на горњем поклопцу корица натпис изведен тискањем; постава бели папир с цветним орнаментима
Димензике: 37 x 23,3 x 0,7 цм; отворено: 37 x 46 цм
ГАРФ. Ф.601. Оп.1. Д.2044 Лл. 1-14

48. Писмо [Познаховича] ректору Московског универзитета С.М. Соловјову уз послату зборник песама «Јединство» са молбом да зборник преда И.С. Аксакову или Академији Наука, 1873.

Папир, рукопис, мастило, папир жуте боје, 1 лист
Димензике: 21,5 x 22,5 цм
ГАРФ. Ф.1750. Оп.1. Д.368. Л.1

49. Зборник песама «Јединство», који је уручен [Познахович]. 1873.

Српски, бугарски, хрватски језик, 18 листова, папир, рукопис, мастило.
Димензије: 21 x 17,2 цм; растворено: 21 x 34,3 цм
21,5 x 35 цм
ГАРФ. Ф.1750. Оп.1. Д.368. Лл. 3-20

50. «Статут Српске општине», не касније од 1862.
Нацрт, 2 листа, папир, рукопис, мастило
Димензије: 35,4 x 22 цм; растворено: 35,4 x 44 цм
ГАРФ. Ф.95. Оп.2. Д.354. Лл.1-2.

Государственные и культурные связи России и Сербии в XIX в.

44. Записка главнокомандующего в Санкт-Петербурге генерал от инфантерии С.К.Вязмитинова в Комитет министров о желании прибыть в Россию сербского вождя Георгия Петровича.

Бумага (с водяными знаками), рукопись, чернила.
32 x 20,5 см
1815 г. февраля 17

ГА РФ. Ф. 1165. Оп. 2. Д. 233. Лл. 26,26а

45. Фрагмент черновика отчета российского посла в Константинополе Н.П. Игњатјева о путешествии наследника сербского престола Михаила Обреновича по России. 1868 г.

Автограф. Французский яз.

Бумага, рукопись, чернила. 34 x 24 см
1868 г
ГАРФ. Ф.730. Оп.1. Д.1072. Лл.2-3.

46. Копия с отношения митрополита Московского Инокентия обер-прокурору Святейшего Синода Д.А. Толстому об устройстве в одной из московских церквей подворья в пользу сербской митрополии. 26 июня 1870 г.

Бумага, рукопись, чернила. 26 x 24 см
1870 г. июня 26

ГАРФ. Ф.1750. Оп.1. Д.358. Лл.1,6

47. Книга почетных гостей, посетивших церковь Св. Кира и Иоанна на Сербском подворье в Москве. 1888-1918 гг.

Бумага, чернила, картон, кожа коричневого цвета. На верхней крышки обложки надпись, выполненная тиснением. 37 x 23 см

Среди почетных гостей: князь Черногорский Никола Петрович Негош (1841-1921, впоследствии король Черногории Никола I Петрович), король Сербии Александр I Обренович (1876-1903), княжны Милица (1866-1951) и Анастасия (1868-1835) Черногорские, архиепископ Белградский и митрополит Сербский Михаил (1826-1898).

1888-1918 гг.

ГАРФ. Ф.601. Оп.1. Д.2044

48. Письмо [Познаховича] ректору Московского университета С.М. Соловьеву с препровождением сборника стихотворений «Единство» с просьбой передать сборник И.С. Аксакову или в Академию Наук.

Бумага, рукопись, чернила. 21,5 x 35 см
1873 г.

ГАРФ. Ф.1750. Оп.1. Д.368. Л.1

49. Сборник стихотворений «Единство», преподнесенный [Познаховичем]. 1873 г.

11

10

34 40

71

67

68

65

64

- 51. «Статут Српске општине»,** не касније од 1862.
Нацрт на српском језику, 2 листа, папир, рукопис, оловка
Димензије: 35,4 x 22 цм; отворено: 35,4 x 44 цм
ГАРФ. Ф.95. Оп.2. Д.354. Лл.3-4.
- 52. Извештај Српског доброворног друштва у Одеси за 1893. 1894.**
Типографски примерак
Омот суво-беж боје са насловом «Извештај Српског доброворног друштва у Одеси за 1893 г. Одеса. Штампарија Тов. Францева, Пушкинска ул., № 30. 1894»
Димензије: 23,3 x 15,4 цм; отворено: 23,3 x 30,5 цм
ГАРФ. Ф.730. Оп.1. Д.1968. Лл. 1-13
- 53. Диплома српског друштва Црвеног крста издата великој књегињи Александри Петровној за добровољну помоћ рањеним и болесним ратницима, 1879.**
Папир, типографски образац, рукопис, мастило, печат испод кустодије
Димензије: 39 x 53 цм
ГАРФ. Ф.680. Оп.1. Д.2. Л.1
- 54. Велика књегиња Александра Петровна, оснивач Покровског манастира у Кијеву, 1896.**
Фотографија на паспарту-у.
На фотографији је својеручни испис мастилом велике књегиње: „Драгом Кости тета Ташењка. 16. јануар 1896.“
На паспарту-у око фотографије декоративан златасти рам.
Димензије: 16,5 x 12 цм, с паспартуу - 23,7 x 18,7 цм
ГАРФ. Ф. 646. Оп. 1. Д. 293. Л.1
- 55. Документ о начину награђивања бугарских и српских поданика медаљом у спомен руско-турског рата 1877-1878 гг. Б/д.**
Папир, рукопис, мастило, 2 листа
Димензије: 27,5 x 21 цм, растворено – 27,5 x 42 цм
ГАРФ. Ф.730. Оп.1. Д.1975. Лл.1-2
- 56. Белешка грофа Н.П. Игнатјева** са изреченим мишљењем цара Александра II о његовом предлогу да се у Москви организује туторство над словенском омладином (Бугарима, Црногорцима, Србима), 6. децембар 1879.
Писарски рукопис, 2 листа, папир, рукопис, мастило
Димензије: 35,5 x 22 цм, растворено: 35,5 x 44,5 цм
ГАРФ. Ф.730. Оп.1. Д.1929. Лл.1,2
- 57. Предмет Министарства финансија**
"О помоћи Србији" 1893.
Оригинал, 29 листова, папир, куцано на машини, рукопис, мастило, оловка, оловка у боји, ледерин
На листу 24 - белешка о зајму српском краљу Милану
Документи броширани и повезани у кожне корице црне боје; у левом доњем углу корица налепљена етике архива, одозго испис оловком.
- Сербски, болгарски, хорватски језици.
Бумага, рукопис, чернила. 21,5 x 35 см
1873 г.
ГА РФ. Ф.1750. Оп.1. Д.368. Лл. 3-20
- 50. «Устав Сербской общины». Не позднее 1862 г.**
Черновик на русском языке.
Бумага, чернила. 35 x 22 см
Не позднее 1862 г.
ГАРФ. Ф.95. Оп.2. Д.354. Л.1-2.
- 51. «Устав Сербской общины». Не позднее 1862 г.**
Черновик на сербском языке.
Бумага, карандаш. 35 x 22
Не позднее 1862 г.
ГА РФ. Ф.95. Оп.2. Д.354. Лл.3-4.
- 52. Отчет сербского благотворительного общества в Одессе за 1893 г. 1894 г.**
Типографски экземпляр. 23 x 16 см
1894 г.
ГА РФ. Ф.730. Оп.1. Д.1968.
- 53. Диплом сербского общества Красного креста, выданный великой княгине Александре Петровне за добровольную помощь раненым и больным воинам. 1879 г.**
Типографски бланк, рукопись, чернила, печать под кустодијет.
39 x 49 см
Александра Петровна, великая княгиня (1838-1900) – супруга великого князя Николая Николаевича (Старшего, 1831-1891), урожденная принцесса Ольденбургская, основательница Покровского монастыря в Кијеве.
1879 г.
ГАРФ. Ф.680. Оп.1. Д.2. Л.1
- 54. Великая княгиня Александра Петровна, основательница Покровского монастыря в Кијеве. 1896 г.**
Фотография на паспарту.
На фотографии чернилами собственноручная надпись великой княгини: Дорогому Косте тетенка Ташењка. 16 января 1896.
24,5x19 см(паспарту), 16,5 x 12 см(фотография)
1896 г.
ГА РФ. Ф. 646. Оп. 1. Д. 293. Л.1
- 55. Справка о порядке награждения болгарских и сербских подданных медалью в память русско-турецкой войны 1877-1878 гг. Б/д.**
Бумага, рукопись, чернила.
27,5 x 21 см в разворот – 27,5 x 42 см
Б/д.
ГА РФ. Ф.730. Оп.1. Д.1975. Лл.1-2
- 56. Записка графа Н.П. Игнатьева с изложением высказываний императора Александра II об его предложении учредить в Москве попечительство над славянской молодежью (болгарами,**

Димензије: 37 x 23,5 цм; растворено: 37 x 47 цм
ГАРФ. Ф.543. Оп.1. Д.282. Лл. 1-29

58. Деловодни омот „Предмет о помоћи Србији“

Папир, типографска штампа, рукопис, мастило, црвена оловка

Димензије: 37,7 x 26,5 цм

Корице плаве боје са исписом типографским поступком, у доњем делу испи црним мастилом, у левом горњем и десном доњем углу исписи црвеном оловком. У левом горњем углу отисак архивског жига и налепљене 2 етикете; на полеђини у левом горњем углу прилепљен инвентарска етикета

ГАРФ. Ф.543. Оп.1. Д.282. Л.1

59. Посланица српских жена царици Марији Фјодоровној поводом отварања Маријинског института благородних девица у граду Нишу. Б/д

Папир, рукопис, мастило, 1 дупли лист

Димензије: 34,7 x 21,7 цм

ГАРФ. Ф.642. Оп.1. Д.95. Л.2

60. Посланица српских жена царици Марији Фјодоровној поводом отварања Маријинског института благородних девица у граду Нишу. Б/д

Српски језик, 2 листа, папир, рукопис, мастило, потписи
Димензије: 34 x 21,2 цм; растворено – 34 x 42,5 цм

ГАРФ. Ф.642. Оп.1. Д.95. Лл.3-4

Династички савез владарских кућа

Романов и Карађорђевић

61. Указ краља Петра I Карађорђевића о награђивању великог кнеза Игора Константиновича орденом Карађорђеве звезде, 14 јун 1910.

Оригинал, 1 лист, папир, рукопис на штампарском обрасцу, мастило, утиснути печат

Димензије: 46 x 31 цм

ГАРФ. Ф.660. Оп.2. Д.847. Л.1

62. Писмо принцезе Јелене Петровне Српске веренику кнезу императорске крви Ивану Константиновичу 21. јули 1911.

Оригинал, 4 листа, папир, рукопис, мастило

На листовима 1 и 3 у левом горњем углу испод круне утиснут монограм, папир плаве боје.

Димензије: 18 x 13,5, отворено – 18 x 26,7 цм

ГАРФ.Ф.659. Оп.1. Д.29. Лл. 1-4

63. Церемонија венчања великог кнеза Ивана Константиновича са принцезом Јеленом Петровном Српском, ћерком Петра I Карађорђевића и Зорке Црногорске, 21.август 1911.

Папир, типографска штампа, 4 листа

чernogorciami, serbami).

Писарска рукопись. Бумага, рукопись, чернила.

35,5 x 44,5 см

Игнатьев Николай Павлович (1832-1908) – государственный деятель, русский посланник в Пекине (1859-1860), посол в Константинополе (1864-77), в 1879 временный нижегородский генерал-губернатор, министр внутренних дел (1881-1882).

1879 г. декабря 6

ГАРФ. Ф.730. Оп.1. Д.1929. Л.1,2

57. Записка о представляемой Россиеј ссуде сербскому королю Милану.

Бумага, машинопись, рукопись, чернила.

Документы сброшюрованы и переплетены в ледериновую обложку.

32 x 20 см

[1893 г.]

ГАРФ. Ф.543. Оп.1. Д.282. Л.24

58. Делопроизводственная обложка «Дъло о вспомоществовании Сербии».

Бумага, типографская печать, рукопись, чернила.

37,5 x 26,5 см

ГА РФ. Ф.543. Оп.1. Д.282. Л.1

59. Адрес сербских женщин императрице Марии Федоровне по случаю открытия Мариинского института благородных девиц в городе Нише.

Бумага, рукопись, чернила.

34,7 x 20,5 см

Б/д

ГАРФ. Ф.642. Оп.1. Д.95. Л.2 (двойной)

60. Адрес сербских женщин императрице Марии Федоровне по случаю открытия Мариинского института благородных девиц в городе Нише.

Сербский язык.

Бумага, рукопись, чернила; подписи – автографы.

33,8 x 21,3

Б/д

ГА РФ. Ф.642. Оп.1. Д.95. Лл.3-4

Династический союз царствующих домов

Романовых и Карагеоргиевичей

61. Указ короля Петра I Карагеоргиевича (1844-1921) о награждении князя императорской крови Игоря Константиновича (1894-1918) орденом Звезды Карагеоргия (серб. Орден Карађорђеве звезде).

Типографский бланк, рукопись, чернила, печать тиснением. 46 x 31см

Игорь Константинович (1894-1918) – князь императорской крови, сын великого князя Константина Константиновича (1958-1915), штабс-ротмистр лейб-гвардии Гусарского полка, фли-

Димензије: 31,7 x 19,7 см; растворено: 31,7 x 39 см
ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.13. Лл.1-4

64. Кнез царске крви Иван Константинович заједно са супругом српском принцезом Јеленом, 1911.

Фотограф М.Јовановић (Београд)

Оригинал, 1 лист, фотографија на паспарту-у са фотографском кецљем у корицама, фотографски папир, фото штампа; картон

Корице темно-сиве боје са утиснутом заштитним знаком фотографа сребрне боје у левом грњем углу: «M. Iovanovich. Belgrade». Испод фотографије десно утиснуто: «Milan Iovanovich. Belgrade. 1911».

Око фотографије декоративни рам урађен техником тискања. На полеђини – архивски натпис оловком: «Иоанн Константинович и Елена Петровна».

Димензије: 18,5 x 10,5 см (фотографија); 29,8 x 20 см (паспарту), 30,8 x 41,5 см (растворене корице),
ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.60. Л. 2

65. Кнегиња Јелена Петровна, принцеза Српска 1911.

Оригинал, 1 лист, фотографија на паспартуу (фотографија у овалу), фотопапир, фотоштампа; картон

Око слике обод бронзане боје и испучен рам.

Димензије: 8,5 x 8,5 см, 16 x 11,2 см (паспарту).

ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.63. Л.1а

66. Кнегиња Јелена Петровна, принцеза Српска у руској ношњи, 1916.

Фотографија на паспартуу, 1 лист, фотопапир, фотоштампа; картон, мастило

На фотографији у десном доњем углу испис мастилом: Елена, 1916

Димензије: 19,5 x 17 см; паспарту: 20,5 x 17,2 см

ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.63. Л.2

67. Српски краљ Петар I Карађорђевић, отац кнегиње Јелене Петровне Српске, 1912.

Оригинал, 1 лист, фотографија, фотопапир, фотоштампа; картон, мастило, фотографија налепљена на картон

На фотографији у десном доњем углу својеручни испис велике кнегиње: „Рара... 1912“.

Димензије: 19,5 x 13,3 см

ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.69. Л.1.

68. Александар I Карађорђевић, брат кнегиње Јелене Петровне Српске, краљ Србије (1921-1925) и Југославије (1929-1934). Б/д

Фотограф С.Л.Левицки.

Фотографија на паспартуу, 1 лист, фотопапир, фотоштампа; картон, мастило

Испод фотографије на паспартуу утиснуто: «Левицкий. С. С. Петербург» и грб. На полеђини отисак штамбиља «Државна јавна библиотека»

гель-адъютант императора Николая II, участник Первой мировой войны; убит большевиками под Алапаевском в ночь с 17 на 18 июля 1918.

1910 г. июня 14

ГАРФ. Ф.660. Оп.2. Д.847. Л.1

62. Писмо принцессы Елены Сербской (1884-1962) жениху князю императорской крови Иоанну Константиновичу (1886-1918).

Бумага, рукопись, чернила.

На листах 1,3 в левом верхнем углу монограмма под короной тиснением.

18 x13,5, в разворот – 18 x 26,7 см

Иоанн Константинович (1886-1918), князь императорской крови, сын великого князя Константина Константиновича (1958-1915), штабс-ротмистр Лейб-Гвардии Конног полка, флигель-адъютант императора Николая II, участник Первой мировой войны, награжден Георгиевским оружием за храбрость, убит большевиками под Алапаевском в ночь с 17 на 18 июля 1918.

1911 г.

Июля 21

ГАРФ.Ф.659. Оп.1. Д.29. Лл. 1-4

63. Церемонијал бракосочетания князя императорской крови Иоанна Константиновича с принцессой Еленой Сербской, дочерью Петра I Карагеоргиевича и Зорки Черногорской.

Типографский экземпляр.

32 x 20 см

1911 г. августа 21

ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.13.Лл. 1-4

64. Князь императорской крови Иоанн Константинович вместе с супругой сербской принцессой Еленой.

Фотограф М.Iovanovitch (Belgrade).

Фотография на паспарту (с фотографическим фартуком, в папке)

18,7 x 11 (фотография); 30 x 19,5 (паспарту), 30,8 x 42 см (папка в разворот)

1911 г.

ГА РФ. Ф.659. Оп.1. Д.60. Л. 2

65. Княгиня Елена Петровна, принцесса Сербская.

Фотография на паспарту (фото в овале).

8,5 x 8,5 см(фотография), 15,5 x 11 см (паспарту).

[1911 г.]

ГА РФ. Ф.659. Оп.1. Д.63. Л.1а

66. Княгиня Елена Петровна, принцесса Сербская в русском костюме.

Фотография.

На фотографии надпись чернилами: Елена, 1916

19,5 x 16,5 см

[1916 г.]

ГА РФ. Ф.659. Оп.1. Д.63. Л.2

Димензије: 14,3 x 10 цм; 26, 5 x 18,3 цм (паспарту)
ГАРФ. Ф.662. Оп.2. Д.128. Л.1

69. Посланица архиепископа Београдског и митрополита Српског Димитрија цару Николају II поводом 300. годишњице Дома Романових, 21 фебруар 1913.

Српски језик, оригинал, 3 листа, пергамент, типографска штампа, боја, мастило

На сваком листу има оквир црвене боје и велика слова урађена бојом ручно; на 5. листу је потпис-автограм.

Димензије: 38 x 27 цм (сваки лист)

ГАРФ. Ф.601. Оп.1. Д.2302. Лл.1,2,5

70. Цар Николај II и царица Александра Фјодоровна на свечаности у Московскому Кремљу поводом 300. годишњице јубилеја Дома Романових, 1913.

Оригинал, 1 лист, фотографија на паспартуу, фотопапир, фотоштампа; картон

Паспарту сиве боје; око фотографије сребрни оквир типографски изведен.

Димензије: 11,6 x 17 цм, са паспартуом - 25,7 x 29,3 цм
ГА РФ. Ф. 601. Оп. 1. Д. 1655. Л. 120

71. Цар Николај II, 1910.

Фотоатеље К.Е. фон Ган и К.

Оригинал, 1 лист, фотографија на паспартуу, фотопапир, фотоштампа; картон

У десном доњем углу сивим отиском «Photographe dela Cour Imperiale C.E. de Hahn&C⁹²⁸». На полеђини ознака фотоатељеа: «Фотограф двора Его Величества К.Е. фон Ган и К. Царское Село»

Димензије: 19,5 x12,5 цм, са паспартуом: 32,5 x 23,5 цм
ГА РФ. Ф. 601. Оп. 1. Д. 2154. Л. 67

Историјски музеј Србије

72. Царска грамата Николаја I Јеремији Гагићу за заслуге у руској дипломатској служби
Петроград, фебруар 1850.

Оригинал, руски језик, плишане корице, печат царевине у кутији, 4 листа

Димензије: 34 x 48 цм, пречник печата 10 цм
ИМС, АГ, инв. бр. 110/582

72. Повеља уз златну медаљу за храброст Поп Луке Лазаревића коју је добио од Александра I 1815.

Руски језик, папир, рукопис, црно мастило

Димензије: 21 x 32,5 цм

ИМС, Зн, инв. бр. 631

73. Златна медаља за храброст Поп Луке Лазаревића коју је добио од Александра I 1815.

Метал, позлата

Пречник: 5 цм

ИМС, Зн, инв. бр. 630

67. Король Сербский Петр I Карагеоргиевич (1844-1921), отец княгини Елены Петровны Сербской.

Фотография.

На фотографии собственноручная надпись великой княгини: Рара... 1912.

20 x 13,5 см

1912 г.

ГАРФ. Ф.659. Оп.1. Д.69. Л.1.

68. Александр I Карагеоргиевич (1888-1934), брат княгини Елены Петровны Сербской, король Сербии (1921-1925) и Югославии (1929-1934).

Фотограф С.Л.Левицкий.

Фотография на паспарту.

14,5 x 10; 26,5 x 18 см(паспарту)

Бд

ГАРФ. Ф.662. Оп.2. Д.128. Л.1

69. Адрес архиепископа Белградского и митрополита Сербского Дмитрия императору Николаю II в связи с 300-летием Дома Романовых.

На сербском језику.

Пергамен, типографская печать, краска, подпись-автограф. 39 x 25см

1913 г. февраля 21

ГА РФ. Ф. 601. Оп. 1. Д.2302. Л.1,2

70. Император Николай II и императрица Александра Федоровна во время торжеств в Московском Кремле по случаю 300-летнего юбилея Дома Романовых.

Фотография на паспарту.

25 x 29 см (паспарту), 12 x 17 см (фотография)

1913 г

ГА РФ. Ф. 601. Оп. 1. Д. 1655. Л. 120

71. Император Николай II.

«Фотоателье К.Е.фон Ган и К»

Фотография на паспарту.

19,7 x 12,5 см (фотография), с паспарту - 32 x 23,5см [1910 г.]

ГА РФ. Ф. 601. Оп. 1. Д. 2154. Л. 67

Исторический музей Сербии

72. Императорская грамота императора Николая I Еремии Гагаичу за заслуги российской дипломатии
Петроград, февраль 1850 г.

оригинал, русский язык, бархатная обложка, печать империи у в коробке, 4 листа

34x48 см, печать 10 см

ИМС, АТ, инв. № 110/582

72. Грамота к золотой медали за отвагу и мужество, полученную Поп Лукой Лазаревичем от Александра I, 1815 г.

74. Грамата Петра I Великог манастиру Раковица,
Петроград, 1701.

Оригинал, руски језик, пергамент, сликање, темпера,
мастило, позлата
Димензије: 52 x 74 см
ИМС, АГ, инв.бр. 144/709

75. Брачни уговор између Ивана Константиновича
Романова и Јелене Карапорћевић 3. марта 1911.

Руски и француски језик, плишани повез, папир,
мастило, печат царевине у кутији, 6 листова
Димензије: 32 x 43 см, пречник печата 15 см
ИМС, АГ, инв.бр. 496

76. Повеља коју су митрополиту Михаилу доделили
његови школски другови и поштоваоци из Москве
за успешан четрдесетогодишњи рад

Руски језик, плишане корице, папир, мастило, 3 листа
Димензије: 29,5 x 38,5 см
ИМС, АГ, инв.бр. 311/2220

Руски јзык, бумага, рукопись, дерево, чернила.

Размер: 21 x 32,5 см

ИМС, Зн, инв. №- 631

73. Златая медаль за отвагу и мужество, полученная
Поп Лукой Лазаревичем от Александра I, 1815 г.
Метал, золочение.

Диаметр: 5 см
ИМС, Зн, инв. №- 630

74. Грамота Петра I Великого монастырю Раковица,
Петроград 1701 г.

Оригинал, русский язык, пергамен, рисунок, темпера,
чернила, золочение.

Размер: 52 x 74 см
ИМС, Зн, инв. №- 144/709

75. Брачный договор Иоанна Константиновича Романова
и Елены Карагеоргиевич 3. марта 1911.

Русский, французский языка, бархатный переплет, бумага,
чернила, печать империи в коробке, 6 листов
32x43 см, пречник печата 15 см
ИМС, АГ, инв. №- 496

76. Грамота, присвоенная митрополиту Михаилу его
школьными товарищами и почитателями из Москвы за
сорокалетнюю успешную и плодотворную работу.
Русский язык, бархатные обложки, бумага, чернила, 3

листа
29,5 x 38,5 см
ИМС, АГ, инв. №-311/2220

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

94(497.11:470)"13/18"(083.824)
271.222(497.11)-677"13/18"(083.824)
316.73(497.11:470)"13/18"(083.824)

РУСИЈА и Србија : историја духовних веза од XIV до XIX века =
Россия и Сербия
: историја духовних веза XIV-XIX вв. /
[главна и одговорна уредница Душица Бојић ; превод на српски
језик Верица Миленковић]. - Београд : Историјски музеј Србије,
2014 (Београд : Типографик плус). - 24 стр. :
илустр. ; 24 cm

Упоредо рус. текст и срп. превод. - Текст штампан двостубачно. -
Тираж 600. - Русија и Србија : историја духовних веза XIV-XIX в.:
стр. 5-10.

ISBN 978-86-82925-65-1

1. Ул. ств. насл.

а) Српска православна црква - Руска
православна црква - 14в-19в - Изложбени
каталози б) Срби - Руси - 14в-19в -
Изложбени каталогози с) Србија - Русија -
14в-19в - Изложбени каталогози
COBISS.SR-ID 210525452